

koningin¹: 'Roepen eerbiedig uw hulp in daar voedseltoestand katastrofaal stop sinds bevrijding daling van 1 600 calorieën tot 600 calorieën' (het werkelijke cijfer lag hoger). 'Zuigelingensterfte neemt onrustbarend toe stop bevolking radeloos.' De Fabrikantenkring en de Raad van Overleg hadden het er nogal dik opgelegd en toen kort voor de 21ste tot beide colleges doordrong dat talrijke employé's van Philips voornemens waren, met een in werkuren te houden optocht te onderstrepen dat er verbetering moest komen in de voedselsituatie en in staking te gaan als die verbetering niet werd toegezegd, leek het hun verstandig, zich niet tegen de uitvoering van dat voornemen te verzetten.

Generaal Kruls had enkele weken tevoren een College van Algemene Commissarissen voor Landbouw, Handel en Nijverheid in het leven geroepen alsmede een Voedselcommissaris benoemd, ir. A. H. Boerma, onder wie (steeds binnen de grenzen van hetgeen de Geallieerde militaire autoriteiten mogelijk maakten) de distributie ressorteerde. Boerma maakte deel uit van het College van Algemene Commissarissen. Min of meer nu op voorstel van de Fabrikantenkring en de Raad van Overleg besloot Boerma in een vergadering van het College op de ochtend van de 21ste, d.w.z. nog voordat de optocht had plaatsgevonden, dat in Eindhoven voor kinderen tot vier jaar een blik gecondenseerde melk en voor kinderen tot twaalf een reep chocolade in distributie zouden komen, en toen na afloop van de demonstratie (deze was rustig verlopen) bleek dat officieren van het Militair Gezag, teneinde de aangekondigde staking te voorkomen, bovendien hadden toegezegd dat per persoon éénmaal 125 gram vlees en 125 gram suiker zouden worden gedistribueerd, restte Boerma ('anders geen voorstander van een dergelijk toegeven aan min of meer revolutionaire betogingen', aldus de notulen van deze bijeenkomst²) weinig anders dan die beloften te honoreren – hij breidde ze nog ietwat uit ook in dier voege dat het hem billijk leek, dezelfde extra rantsoenen toe te kennen aan het zwaargetroffen Nijmegen. In Eindhoven hadden de demonstranten inmiddels besloten, de staking niet te laten doorgaan.

De demonstratie, gelijk gezegd, was rustig verlopen. Om twaalf uur was een stoet geformeerd (ook de bij Philips aanwezige directieleden hadden toen het bedrijf verlaten³) en deze had zich begeben naar het

¹ Tekst in MG, Staf, Sectie VI, doos I, no. 4. ² Exemplaar in a.v., doos 12, no. 53. ³ Twee dagen later vond in Eindhoven de eerste vergadering plaats van afgevaardigden van de in het bevrijde Zuiden gevormde Fabrikantenkringen; ir. Frits Philips zei daar: 'Het standpunt van de arbeiders was volkomen begrijpelijk. In Engeland en Amerika zou men zeker al vier weken geleden in opstand zijn gekomen